

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Vypracovala: Mgr. Alice Kuhn-Gaberová,

ředitelka školy a školní metodik prevence

V Rudníku 1.9.2024

OBSAH

1. Charakteristika školy	3
2. Východiska pro vypracování Školního preventivního programu (ŠPP)...	4
3. Role metodika prevence a školního metodika prevence	5
4. Cíle	6
4.1 Dlouhodobé cíle	6
4.2 Krátkodobé cíle	7
5. Cílové skupiny	7
6. Realizace ŠPP	8
7. Prolínání ŠPP a ŠVP	10
8. Nеспецифická všeobecná prevence	11
9. Evaluace	12
10. Kontaktní adresy	13
11. Závěr	15
12. Přílohy:	
Příloha č. 1 Strategie předcházení školní neúspěšnosti	16
Příloha č. 2 Program proti šikanování	17
Příloha č. 3 Krizový plán	21

1. Charakteristika školy

Název: Základní škola a Mateřská škola, Rudník, okres Trutnov
Adresa: Rudník 407, PSČ 543 72
E-mail: zsrudnik@tiscali.cz,
www: zsrudnik.cz
Telefon: 499 440 121, 725 020 704
Právní forma: příspěvková organizace
IČO: 47466928
Identifikátor školy: 600 101 967
Zřizovatel: Obec Rudník, č.p. 51, obec@rudnik.cz, tel. 499 440 201

Vedoucí pracovníci: Mgr. Alice Kuhn-Gaberová, ředitelka školy
Mgr. Vladimír Tremer, zástupce ředitelky
Eva Vlasáková, zástupce pro MŠ
Markéta Szelkeová, vedoucí školní jídelny

Školské poradenské pracoviště: Mgr. Alice Kuhn-Gaberová, školní metodika prevence
Mgr. Vladimír Tremer, výchovný poradce

Jsme škola základního vzdělávání střední velikosti s 162 žáky, která se nachází ve vesnickém prostředí se spádovou oblastí v okruhu 10 km. Školní vzdělávací program „Škola pro všechny“ vychází z aktualizovaných RVP MŠMT a zohledňuje vždy možnosti a potřeby naší školy. Součástí školy je školní družina, která pracuje podle školního vzdělávacího programu ŠD a školní klub, rovněž vedený ve smyslu zájmového vzdělávání pro žáky 1. a 2. stupně. Škola zajišťuje pro žáky další zájmové vzdělávání prostřednictvím DDM Hostinné a poskytuje své prostory a vybavení k účelnému využití obecními spolky (hasiči, TJ FC Avon Rudník, Shidokan Karate).

Rudník se v posledním období stává místem, kam se přestěhovávají rodiny (často neúplné rodiny), nacházející se v tíživé finanční situaci. Vítají možnost ubytování v sociálních bytech umístěných v domě s pečovatelskou službou a v obecních bytech v odlehlých částech obce. Tím vzrůstá četnost případů výchovných zanedbání a nezralosti dětí v sociálních interakcích. Potřeba pomoci, pedagogická diagnostika a pravidelná péče poradenských pracovišť začíná už v mateřské škole.

Věnujeme pozornost všem rizikovým skupinám i každému ohroženému jedinci. V rámci školního poradenství intenzivně spolupracujeme s rodiči, poradenskými odborníky a institucemi.

2. Východiska pro vypracování programu prevence

Prevenčí jsou všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Mezi rizikové chování můžeme zařadit:

- Interpersonální agresivní chování – agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií.
- Delikventní chování ve vztahu k hmotným statkům – vandalismus, krádeže, sprejerství.
- Záškoláctví a neplnění školních povinností, zahálčivý způsob života bez cíle, psychická nepohoda.
- Závislostní chování – užívání návykových látek, netolismus, gambling.
- Rizikové chování v dopravě (jako účastníci silničního provozu).
- Spektrum poruch příjmu potravy.
- Sebepoškozování

Pro vypracování ŠPP byly využity následující materiály:

- Zákon 561/2004 Sb., školský zákon § 29
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních ve znění pozdějších novel
- ŠVP Základní školy a Mateřské školy, Rudník, okres Trutnov „Škola pro všechny“
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č.j. 21291/2010-28 – aktualizován v říjnu 2023 (příloha č. 24 s terapeutickými listy)
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škola a školských zařízení, č.j. 22294/2013-1
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j. 10194/2002-14
- [Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků v vyučování, č.j. 780/2024-1](#)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 (MŠMT) a Akční plán realizace národní strategie na období 2019-2021
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané MŠMT č.j. 25884/2003-24

Dlouhodobý plán školy v této oblasti – „Školní preventivní strategie“ – poskytuje podněty ke zpracování každoročního „Školního preventivního programu“.

V rámci rizikového chování vidíme v naší škole problémy v oblasti chování některých žáků, konzumaci legálních drog (cigarety, alkohol) a v poslední době především rizikové komunikace a videa u žáků na 2. stupni, ale i na 1. stupni, které zásadně ovlivňují pohled na sexualitu a vztahy mezi lidmi. Nevýhodou rozhodně je rozšířená společenská tolerance k legálním drogám a snadný přístup k návykovým látkám.

Vidíme také, že přibýly potíže v oblasti psychiky žáků a jejich osobnostního vývoje.

3. Role metodika prevence a školního metodika prevence

Standardní činnosti metodika prevence v PPP a školního metodika prevence jsou vymezeny ve vyhlášce č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších úprav.

Spolupracujeme s okresním metodikem prevence z PPP Trutnov a společností vykonávající dlouhodobou systematickou primární prevenci je hradecký Prostor Pro, o.p.s. s preventivními programy Spirála, jehož působení se odehrává na 2. stupni. Pro třídy 1. stupně jsme letos navázaly kontakt s Ing. Karlou Mihatschovou. Spolupráce se zaměřuje na oblast všeobecné primární prevence a výjimečně selektivní primární prevence. Jedná se o programy pro větší počet účastníků, v převážné většině pro celou třídu, zaměřené na určitá témata, která si nejprve mohou vybírat třídní učitelé. Ti mají rovněž možnost prodiskutovat s metodikem prevence či lektory zjištěné případy rizikového chování. V některých třídách tak přichází v úvahu realizace selektivní prevence, programů určených ohrožené skupině či jednotlivcům. Toto se děje ve spolupráci a po dohodě s psychology.

Školní metodik prevence:

- Koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci ŠPP. Koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, vandalismu, šikany, rizikových projevů sebepoškození a dalších forem rizikového chování.
- Metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování).
- Koordinuje vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence. Sleduje vypisované dotační programy zaměřené na tuto oblast.
- Také sám se neustále vzdělává (nejen specializačním studiem) a sleduje legislativu v této oblasti. Využívá nabídek preventivních programů a odborných doporučení krajského metodika prevence.
- Je členem školního poradenského pracoviště spolu s výchovným poradcem (zástupcem ředitelky) a společně se podílejí na tvorbě krátkodobých i dlouhodobých plánů a strategie předcházení rizikových jevů (školní neúspěšnosti, šikany, ...)
- Se ŠPP seznámí všechny pedagogické pracovníky školy na pedagogické radě, rodiče se se ŠPP seznámí rámci třídních schůzek prostřednictvím třídních učitelů.
- Je v úzkém kontaktu s vedoucí učitelkou MŠ a konzultuje s ní jednotlivé případy dětí i rodin, ve kterých je třeba pomoci a poradit s jejich problémy (výchovnými, osobnostními – především poruchy chování, ale i rodinnými)
- Podílí se na spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování.

4. Cíle

Cílem ŠPP je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a k rozvoji osobnosti, k získávání dovedností a návyků v oblasti komunikace, tolerance, důvěry, vzájemné úcty a sebeúcty, vytváření bezpečného prostředí a dobrých vztahů s rodiči, dospělými i vrstevníky. Ve spolupráci s rodiči je snahou formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná

orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, při kterých si bude vážit svého zdraví, bude umět nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti. Z tohoto pohledu lze dělit cíle na dlouhodobé a krátkodobé.

4.1 Dlouhodobé cíle

Pro plnění dlouhodobých cílů ŠPP je nutné podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence rizikového chování a správné diagnostiky sociálně patologických jevů, vytvářet produktivní prostředí, dobré sociální klima školy a atmosféra spolupráce a důvěry v celé škole. Pocit bezpečí každého jedince je neodmyslitelnou součástí celého systému prevence. U žáků je v dlouhodobém výhledu třeba předcházet následujícím rizikovým jevům:

- Problémy z oblasti duševního zdraví a socializace,
- odstraňovat záškoláctví a neplnění školních povinností,
- předcházet interpersonálnímu agresivnímu chování – agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus, xenofobie,
- zamezit delikventnímu chování ve vztahu k hmotným statkům - vandalismus, krádeže, sprejerství a další trestné činy a přečiny,
- eliminovat závislostní chování - užívání návykových látek, netolismus, gambling,
- varovat před rizikovými sportovními aktivitami,
- podchytit rizikové chování v dopravě, prevence úrazů,
- přiblížit žákům rizika poruch příjmu potravy,
- zamezit negativní působení sekt,
- předcházet sexuálnímu rizikovému chování,
- sledovat změny dokumentů a internetové stránky týkajících se dané oblasti,
- spolupracovat se spolky v obci a složkami integrovaného záchranného systému v regionu,
- nenásilně propagovat zdravý životní styl.

K efektivní prevenci je třeba pracovat na úzké spolupráci pomyslného trojúhelníku – rodina, škola, poradenské zařízení či jiný odborník. Podmínkou přitom zůstává nastolení důvěry mezi zúčastněnými a nezraňující komunikace se žákem.

V systému vzdělávání pedagogických pracovníků je třeba nastavit nikoliv jen na absolvovaný obsah jednotlivých kursů a vzdělávacích aktivit, ale zejména na následné ověření: vědomostí, znalostí a především kompetencí, které pedagog využije v každodenním vztahu se žáky. Ústřední roli sehrává třídní vyučující.

4.2 Krátkodobé cíle

Krátkodobé cíle jsou zaměřeny na viditelné a realizovatelné kroky v oblasti prevence rizikového chování. Patří sem:

- informovat všechny žáky v oblasti rizikového chování
- informovat pedagogické pracovníky o aktuálních problémech v oblasti rizikového chování
- začleňovat nové žáky do kolektivu
- všímat si změn chování i prospěchu žáka
- vylepšit kvalitu třídnických hodin

- vytvářet prostředí vhodné k předcházení rizikového chování
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu především nabídkou volnočasových aktivit (DDM Hostinné, SDH Arnultovice, Myslivecký spolek Rudník, Shidokan Karate)
- spolupracovat aktivně se zákonnými zástupci žáků a uskutečnit přednášky a informovat o vhodných internetových portálech věnovaných této problematice
- využít preventivní programy rizikového chování PPP Trutnov, nabízené okresním metodikem prevence, všítat si v jednotlivých třídách sociálního klimatu a potřeb jednotlivců
- aktualizovat ŠVP
- v rámci projektového branného dne spolupracovat s místním hasičským sborem SDH Arnultovice, Záchranou zdravotnickou službou Vrchlabí, Policií ČR Hostinné aj.

Smyslem krátkodobých cílů je napomoci jednotlivcům tak, aby se směřovalo k pozitivnímu klimatu školy a minimalizování výskytu výchovných problémů ve škole i mimo školu. Na aplikaci ŠPP do vzdělávacího procesu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy, podpořeni DVPP, odbornou literaturou, školním metodikem prevence a vedením školy.

5. Cílové skupiny

Žáci a žákyně (Cílem působení v oblasti prevence projevů rizikového chování je dítě)

- * odpovědné za vlastní chování a způsob života (přiměřeně jeho věku)
- * s posílenou odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- * se sociálně psychologickými dovednostmi
- * s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- * aktivně se podílející na tvorbě prostředí a životních podmínek
- * schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů

Pedagogický sbor

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence a úspěšnosti primárně preventivních programů jsou vzdělaní a kvalifikovaní pedagogové, kteří jsou vybaveni odpovídajícími znalostmi, dovednostmi a způsobilostmi podle úrovně, kterou v primární prevenci zajišťují. Jako třídní učitelé, vyučující, kolegové, vedoucí zájmových kroužků.

Rodiče a zákonní zástupci

Spolupráci s rodiči považujeme za mimořádně důležitou při realizaci cílů ŠPP. A to nejen v oblasti školního prospěchu, ale také v oblasti rozvoje osobnosti dítěte. Kromě třídních schůzek, zařadit také častá komunitní setkávání. Spolupracovat se školskou radou, která se podílí na činnostech školy velmi aktivně. Na webových stránkách školy se rodiče dočtou o práci jednotlivých tříd na 1. stupni a akcích na 2. stupni. V záložce pro rodiče se mohou dozvědět víc k odborným tématům v prevenci rizikového chování a nabízí se důležité internetové odkazy.

6. Realizace ŠPP

Cílem realizace ŠPP v oblasti specifické prevence je zaměřit aktivity na: žáky a žákyně, pedagogický sbor a zákonné zástupce i veřejnost. Mezi aktivity, považované za všeobecnou primární prevenci, patří tyto akce školy, projekty a aktivity:

a) pro žáky a žákyně

- adaptační aktivity v 6. třídě
- projektové dny
- kulturní a vzdělávací představení
- exkurze, výstavy
- umělecké, vědomostní a sportovní soutěže
- besedy s odborníky
- zájmové vzdělávání a činnost školní družiny
- třídnické hodiny
- výlety, charitativní akce
- lyžařský výcvik, plavecký výcvik
- environmentální akce
- informační nástěnky ve škole
- schránka důvěry na chodbě školy
- školní žákovská knihovna a nabídka časopisů

b) pro zákonné zástupce a veřejnost

- vánoční setkání a koncert
- zahradní slavnost na školní zahradě
- přednášky týkající se nástrah virtuálního světa, výchovných problémů, první pomoci aj. dle naléhavosti
- webové stránky školy
- nástěnky na chodbách školy (s kontakty na poradenská pracoviště a informacemi)
- Rudnické noviny
- konzultace s výchovným poradcem a školním metodikem prevence
- rodičovské schůzky, individuální konzultace s pedagogem
- školská rada

V případě selektivní či indikované prevence u skupiny žáků nebo jednotlivce kontaktovat: okresního metodika prevence, PPP, preventistu Policie ČR Trutnov, OSPOD. Další možností je po souhlasu zákonného zástupce setkání se spolupracujícím psychologem PhDr. Tomášem Nýdrlem. Jedná se o případy vykazující určité rysy rizikového chování, či úrovně individuální resilience žáků. Rozumí se tím forma chování, mající negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince. Rizikové chování představuje různé typy chování, které se pohybují na škále od extrémních projevů chování „běžného“ (např. provozování adrenalinových sportů) až po projevy na hranici patologie (např. užívání alkoholu, cigaret, kofeinu či nelegálních drog, násilí apod.)

V rámci DVPP se budou vytvářet podmínky pro pedagogický sbor, aby se neustále seznamoval s naléhavými společenskými tématy v oblasti rizikového chování (šikana, kyberšikana, gamblerství, týrání a zneužívání

dětí, netolismus, záškoláctví, drogová problematika, HIV/AIDS, trestná činnost mládeže, xenofobie, rasismus, vandalismus, aj.). Vzdělávání uskutečnit prostřednictvím seminářů pracovišť: NIDV, KKIVI HK, CVHK, PPP, SPC aj. organizací zabývajících se poradenstvím. DVPP nadále zaměřit také na oblast specifických poruch učení a chování (dys-, ADHD, ADD, poruchy autistického spektra apod.). Zaměřit se na účinné třídnické hodiny.

Třídní učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- a) spolupracuje se školním metodikem prevence při zachycování varovných signálů¹, podílí se na realizaci preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě,
- b) motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy,
- c) zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy,
- d) získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštностech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí.

7. Prolínání ŠPP a ŠVP

Prevence sociálně patologických jevů je součástí ŠVP a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Je třeba propojovat předměty, ve kterých se problematika zdravého životního stylu, posilování osobnostní a sociální výchovy, osvojení sociální komunikace a předcházení a řešení konfliktů vyskytuje. Patří k nim především předměty: **výchova ke zdraví, výchova k občanství, přírodopis, prvouka, vlastivěda, hudební a výtvarná výchova, český jazyk, anglický jazyk, tělesná výchova, chemie**. Podmínkou je pozitivní klima a atmosféra ve třídě, vztah důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem. Zařadit také nácvik odmítání návykových látek formou řízených rozhovorů, situačních her, projektů. **Smyslem je posílit aplikaci získaných poznatků v naukových předmětech s dovednostmi v předmětech výchovného charakteru. A cílem pak rozvíjet sociální dovednosti žáků a hledání vlastní cesty k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i ostatním lidem.** Možnosti, jak mezipředmětové vazby naplňovat:

- na 1. stupni zvolit jedno téma do několika předmětů (třídní učitelkou)
- na 2. stupni umožnit mezipředmětový přesah (např. u referátů)
- zrealizovat projektové dny

Projektové dny 1.stupně	Období	Projektové dny 2. stupně	Období
Atletický den, Pěšky do školy	září	Atletický den, Pěšky do školy	září
Halloween	říjen	Den jazyků	říjen
	listopad		listopad
Adventní koncert, jarmark	prosinec	Adventní koncert, jarmark	prosinec
Den zimních sportů	leden	Den zimních sportů	leden

¹ příloha č. 3/II vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – poradenské činnosti odst. 2.

Umělecká soutěž	únor	Zeměpisný den	únor
Den s knihou	březen	Den s knihou Den učitelů (9.tř.)	březen
Den Země	duben	Den Země	duben
Den matek Pasování na čtenáře	květen	Pasování na čtenáře 9.tř v 1.tř. ?30.5. Sportovní a branný den Rudník a Swierzawa	květen
Výlety a exkurze	červen	6.6. Sportovní den v Polsku Sportovní den náš	červen

8. Nespecifická všeobecná prevence

Žáci naší školy mají možnost se zapojit do zájmového vzdělávání nabízeného školní družinou, Domem dětí a mládeže Hostinné a místními spolky – SDH Arnultovice, Karate Shidoku nebo Divilidi Rudník. Pro tento školní rok se nabízí **zájmové kroužky**:

logopedický, sportovní hry pro starší, keramika, kuchařiči, taneční, zdravotnický, ping-pong, karate a hasiči, parkour, tance společenské, modelářsko-motorový kroužek. Cílem je především nabídnout žákům školy vhodnou a osobnost rozvíjející náplň volného času.

K široké informovanosti slouží místní Rudnické noviny umožňující nahlédnout do činností rudnických spolků, školy i Obce Rudník.

Cílem je propojení lidí napříč generacemi i všestranností zájmů.

Evaluace

Cíle ŠPP musí být zjišťovány a kontrolovány. Evaluace je systematické shromažďování, analyzování a interpretování informací o přípravě, průběhu intervence a možných účincích na cílovou skupinu. Realizace jakékoli preventivní intervence s sebou přináší určitá rizika, která je nutné ověřit a zvážit poměr mezi předpokládanými přínosy a potenciálními neúspěchy. Pouhé uskutečnění akce nelze považovat za dlouhodobě či úplně vyřešený jev. **Prostředky použité k evaluačním zjištěním:**

jednání pedagogické rady, třídnické hodiny, hodnocení bezprostředně po proběhlé aktivitě formou dotazníku, rodičovské schůzky a další možnost komunikace mezi školou a rodinou, např. osobním setkáním, či prostřednictvím Bakalářů.

9. Kontaktní adresy

Magistrát města Vrchlabí – Městský úřad Vrchlabí – Odbor sociální a zdravotní Odbor sociálně právní ochrany dětí

- **Mgr. Lucie Kracíková**, referentka, kurátorka pro mládež, 499 405 750, kracikovalucie@muvrchlabi.cz
- **Mgr. Jaroslava Tauchmanová**, vedoucí odboru (sociálně právní ochrana dětí – péče o dítě, náhradní rodinná péče (osvojení, poručnická péče), tel.: 499 405 746, e-mail: tauchmanovajaroslava@muvrchlabi.cz
- **Bc. Radka Mičová, DiS.**, referentka (sociálně právní ochrana dětí – kurátor pro děti a mládež), tel.: 499 405 750, e-mail: micovaradka@muvrchlabi.cz
- **Mgr. Kamila Franková**, referentka (sociálně právní ochrana dětí – péče o dítě, náhradní rodinná péče (pěstounská péče, přechodná pěstounská péče), tel.: 499 405 747, e-mail: frankovakamila@muvrchlabi.cz

www.muvrchlabi.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Trutnov

Horská 5
541 01 Trutnov – Střední Předměstí
Tel: 499 813 080 (sociální pracovnice Vás přepojí dále)
E-mail: info@ppptrutnov.cz
www.ppptrutnov.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Semily

Nádražní 213, budova Telecomu
Tel: 481 625 390
E-mail: poradna@pppsemily.cz
www.pppsemily.cz

Pedagogicko-psychologická poradna Jičín

Fortna 39
506 01 Jičín
Tel: 493 533 505
E-mail: info@pppjicin.cz
www.pppjicin.cz

Středisko výchovné péče PODPORA v Hostinném

Horská 166 (Národní dům)
543 71 Hostinné
ambulance (vedoucí ambulance PhDr. Tomáš Nýdrle, psycholog)
vedoucí SVP Mgr. Petr Javůrek 499 441 482, 499 441 778, 775 866 809

Středisko výchovné péče VARIANTA v Trutnově

Mládežnická 536
541 02 Trutnov
Tel: 491 521 519
E-mail: svp.varianta@seznam.cz

Středisko výchovné péče NÁVRAT v Hradci Králové

Říčařova 277
503 01 Hradec Králové 3
Tel: 495 221 590, 739 401 363
E-mail: svpnavrat@gmail.com

Speciálně pedagogické centrum Trutnov

Lesnická 8
541 01 Trutnov
Tel: 499 941 054
E-mail: spc.tu@centrum.cz/spc

www.msspctu.cz/spc

RIAPS Trutnov – Regionální institut ambulantních psychosociálních služeb (rychlá, intenzivní a přátelská služba)

Procházkova 818
Střední Předměstí
541 01 Trutnov
tel: 499 814 890, 731 441 264
e-mail: riaps@riaps.cz

Policie ČR

Obvodní oddělení Trutnov

Roty Nazdar 497
541 11 Trutnov
Tel: 974 539 651
E-mail: tu.trutnov@pcr.cz

Policie ČR

Obvodní oddělení Hostinné

Horská 520
543 71 Hostinné
Te.: 974 539 711
E-mail: tu.hostinne@pcr.cz

Linka duševní tísně

Linka pro rychlou anonymní telefonickou krizovou intervenci
Tel: 476 701 444 (24 hodin denně)

Linka bezpečí

Problémy v rodinných vztazích od hádek po násilí, rozvod rodičů, vztahy s kamarády, otázky psychosexuálního zrání, problémy ve škole

Tel: 116 111 (24 hodin denně)

www.linkabezpeci.cz

Rizika kyberprostoru: 778 510 510

e-mail: problemvditekrize.cz

www.elinka.iporadna.cz

Další užitečné webové adresy:

www.sikana.org

www.mozaikahk.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.seznamsebezpecne.cz

www.bezpecnyinternet.cz

<http://kpbi.cz>

10. Závěr

Školní preventivní program je významný prostředek k uchopení prevence rizikového chování. Žáci ve škole tráví většinu času, proto je nezbytně nutné, abychom vytvořili takové prostředí, ve kterém se budou cítit dobře a bezpečně. Je důležité si uvědomit, že řešením malých problémů lze často zabránit vzniku potíží velkých. Proto je nezbytné seznámit se ŠPP všechny pedagogy, ale i ostatní zaměstnance školy. Míra úspěšnosti závisí nejen na průběžném vyhodnocování podpůrných aktivit, ale také na spolupráci školy a rodiny a především na rodinném zázemí našich žáků. Narostl počet potíží v oblasti duševního zdraví. Opomíjet nelze ani zdraví fyzické a s tím spojenou tělovýchovnou zdatnost.

11. Přílohy

Příloha č. 1 Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Příloha č. 2 Školní program proti šikanování

Příloha č. 3 Krizový plán

Příloha č. 4 Preventivní programy rizikového chování PPP Trutnov

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Tento dokument, vycházející z § 7 odst. 3 vyhl. č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách, ve znění pozdějších předpisů pojednává o prevenci školní neúspěšnosti žáka naší školy.

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a sociologického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Nejedná se pouze o špatný prospěch, ale rovněž o vytváření negativních psychických postojů a emočních stavů k vlastnímu učení. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, včetně mezilidských vztahů.

Školní neúspěch je ve škole klasifikován jako problém, který je potřeba řešit. Postupy řešení jsou často složité a vyžadují součinnost žáků, vyučujících a zákonných zástupců. V některých případech je možné využít odbornější pomoci školního poradenského zařízení, pedagogicko-psychologické poradny nebo psychologa. Především u žáků se SPU, SPCH, SVP (specifickými poruchami učení a chování, speciálními vzdělávacími potřebami), PAS (poruchami autistického spektra), ADHD.

Rovněž škola reaguje na kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání ČŠI.

Žák, který může být ohrožen školním neúspěchem, se vyznačuje:

- zhoršením prospěchu v jednom či více předmětech (alespoň o 2 stupně),
- neprospěchem z jednoho či více předmětů na konci čtvrtletí a pololetí,
- dlouhodobým neplněním zadaných úkolů,
- chováním soustavně porušujícím školní řád,
- zdravotními problémy (fyzickými i psychickými – bolesti hlavy, břicha, emoční labilita).

Postup, který volíme v případě výskytu školního neúspěchu:

Včasné podchycení žakových potíží jednotlivými učiteli, ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý výpadek, nebo trvalejší problém. V takovém případě o neúspěšnosti žáka informují vedení školy, třídního učitele, popř. rodiče žáka. Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více předmětů a jsou-li potíže prospěchové či výchovné.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s vedením školy (školním poradenským pracovištěm). Kromě individuálních schůzek je možné svolat jednání tzv. výchovné komise. O jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim.

Je uplatňován 3stupňový model péče:

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky (popř. asistenta pdg.).
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Odborná pomoc a doporučení školského poradenského zařízení (PPP, SPC)

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin.

Vedení školy vyhodnocuje, zda ke zvýšené neúspěšnosti nedochází jen u některých vyučovacích předmětů, nebo vyučujících. Na toto téma lze zaměřit kontrolní a hospitační činnost.

Na podkladě diagnostiky se stanoví možná opatření:

- Zajišťování vhodných pomůcek vzhledem k odlišným stylům učení (preference vizuálního nebo audio vnímání),
- Zvýšená motivace žáků k učení – důraz na formativní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, včetně učiva doporučeného k domácímu opakování a procvičování, podpůrné pomůcky, podpůrné aktivity – oznamování termínů písemných prací a zkoušení,
- Individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pdg postupů (PLPP, IVP, IvýchP, doporučení PPP, SPC)
- U žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování. K tomuto slouží pedagogické rady, ale také průběžné porady.

Škola si v prevenci stanovuje dlouhodobé cíle:

- Vytváření kvalitního prostředí ve třídách a škole.
- Trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky.
- V rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pdg pro tuto oblast.
- Je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace.
- Školní poradenské pracoviště vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Program proti šikanování je vypracován na základě metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016) a metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j.: 21291/2010-28). Celý program je součástí Školního preventivního programu a je vypracován v souladu s platným školním řádem. Dokument slouží všem pedagogickým a nepedagogickým pracovníkům, žákům a jejich zákonným zástupcům. V případě nutnosti objasnění podrobnějších klasifikací šikany a konkrétních postupů se škola obrací rovněž na výše zmíněné dokumenty MŠMT.

Cíle programu:

- Vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.
- Vytvářet dobré vztahy v kolektivech.
- Posilovat komunikaci mezi jednotlivými žáky i skupinami žáků.
- Vzdělávat pedagogické pracovníky v oblasti prevence a práce s třídním kolektivem.
- Sjednotit a stanovit postupy při řešení šikany nebo jejich náznaků.

Preventivní opatření:

- Začlenění prvků proti šikanování do školního řádu – zejména výchovná opatření.
- Na začátku školního roku žáky prokazatelně seznámit se školním řádem a organizací školního roku. Žáci si ujasní pravidla fungování kolektivů, seznámí se se základními projevy šikany a obdrží informaci o způsobu potrestání v případě zmiňovaného projevu chování.
- Informovat žáky, kde mohou vyhledat pomoc v případě podezření na šikanu (ředitelka školy a školní metodička prevence, zástupce školy a výchovný poradce, třídní učitel, zaměstnanec školy nebo schránka důvěry).
- Pedagogičtí pracovníci sledují vztahy v kolektivech, zlepšují klima, lpí na dodržování vnitřních pravidel třídy, pozitivně modelují sebevědomí žáků a vedou žáky k přirozené odpovědnosti za své jednání.
- Začlenění problematiky šikany do předmětů 1. a 2. stupně.
- Spolupráce s odborníky.
- Rodiče seznámit se základními dokumenty školy, informovat je o školním poradenském pracovišti a službách, které poskytuje. Informovat rodiče o nutnosti hlásit podezření šikany vedení školy, zároveň pracovníkům školního poradenského pracoviště.

Postup při řešení šikany

Postup při řešení šikany musí být jednotný a musí respektovat sounáležitosti ochrany všech jedinců. Odkrytí šikany je velmi obtížné, významnou roli v tomto procesu hraje strach všech zúčastněných.

Šikanu řeší pracovníci školního poradenského pracoviště. Ti diagnostikují závažnost šikany a určí, jestli škola zvládne šikanu sama, nebo zda je potřeba zajistit pomoc odborných institucí. Pracovníci zajistí informování zákonných zástupců žáka, případně pracovníků specializovaných pracovišť. V případě vyšší vážnosti šikany škola informuje Policii ČR, orgán sociálně právní ochrany dítěte a nahlásí skutečnosti, které závažně ohrožují bezpečí žáka.

Postup při počáteční šikaně

- Rozhovor s těmi, kteří šikanu nahlásili.
- Kooperace školního poradenského týmu, společné předběžné vyhodnocení situace a zvolení strategie dalšího postupu.
- Provádět záznamy rozhovorů.
- Rozhovor s obětí. (Po celou dobu dbát citlivost informací.)
- Rozhovor se svědky.
- Zajistit ochranu obětem.
- Rozhovor s agresory.
- Vyhodnotit závažnost situace a stanovit, kdo a jak bude informovat zákonné zástupce. Ujasnit si, jaké kázeňské postupy budou následovat.
- Konzultace se zákonnými zástupci. Provést záznamy rozhovorů.
- Udržovat kontakt se zúčastněnými a jejich zákonnými zástupci a mapovat další vývoj.
- Následná práce s kolektivem.
- Celková dokumentace případu.

Postup při pokročilé šikaně

- Ochrana oběti.
- Izolace agresorů.
- Ohlášení vzniklé situace Policii ČR, případně OSPOD a PPP.
- Návrhy řešení a zajištění mimoškolní spolupráce s odborníky na danou problematiku. Nutná je dlouhodobá spolupráce.
- Celková dokumentace případu.

Postup při řešení kyberšikany

Účinné řešení kyberšikany spočívá ve spolupráci s IT odborníkem. Postup řešení se ale od přímé šikany moc neliší.

Pomoc oběti:

- Oběť nesmí nijak reagovat na útoky agresora.
- Je nutné zmapovat možné kontaktování útočníkem prostřednictvím virtuálního světa a zabezpečit k sobě přístup.
- Vhodné je s útočníkem ukončit komunikaci či přátelství na sociální síti nebo požádat poskytovatele služeb o blokadu útočníka.
- Sám se odhlásit ze svého profilu, případně začít používat jiné e-mail nebo telefonní číslo atd.
- Zajistit důkazní materiál – ukládání komunikace, nemazání e-mailu nebo SMS.

Postup při vyšetřování kyberšikany

- Rozhovor obětí a upřesnění informací.
- Rozhovor se svědky události nebo přímými účastníky.
- Sběr informací a vytváření zápisu z rozhovorů.
- Rozhovor s agresorem (nikdy ne společně s obětí) za účelem ukončení jeho útoků na oběť.
- Kontaktování zákonných zástupců a jejich seznámení s danou situací.
- Konzultace se zákonnými zástupci oběti, jednat citlivě a nabídnout odbornou pomoc.
- Jedná-li se o vážnější útok, nahlásit Policii ČR.

Pedagogický pracovník

1. Oznámí třídnímu učiteli podezření na šikanu.
2. Třídní učitel informuje o události školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence nebo výchovného poradce) a stanoví si společně následný postup jednání
3. Po vyšetření události, ve spolupráci se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje zákonné zástupce o výsledcích

Vedení školy

1. Při obdržení informace o šikaně rozhodne, zda situaci zvládne škola sama nebo zda je třeba pomoc specializovaných institucí.
2. Pověří ty, kteří se budou na vyšetřování podílet (v případě nutnosti svolá celý poradenský tým školy).
3. Zajistí informování rodičů, případně pozve k jednání pracovníka specializovaných institucí.

4. V závažných případech šikany informuje Policii ČR.
5. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují zdraví a bezpečí žáka.
6. V případě negativních dopadů na oběť zprostředkuje péči odborníků – PPP, psycholog.

Příloha č. 3

KRIZOVÝ PLÁN

Jedná se o soubor postupů, kterými je nutné se řídit při výskytu projevů rizikového chování žáků. Zahrnuje v sobě běžně se vyskytující projevy rizikového chování, určuje postup jejich řešení a navrhuje v případě prokázání přečinu proti školnímu řádu kázeňský postih.

Krizový plán školy vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT: č.j. 21 291/2010 – 28). K ujasnění terminologie a podrobnějšího postupu v závažnějších případech se škola odkazuje na již zmíněný metodický pokyn MŠMT. V případě výskytu dalšího rizikové chování, které není v tomto dokumentu zmíněno, škola volí postupy dané MŠMT.

Veškerý výskyt rizikového chování je zpracováván Školním poradenským pracovištěm (ředitelka školy a metodička školy, zástupce ředitele a výchovný poradce, hlavní vychovatelka ŠD). O všech událostech je veden podrobný zápis, který se dále využívá při procesu mapování rizikových situací na škole.

Krizový plán školy je součástí Školního preventivního programu a všichni, kterých se týká, se s ním na začátku školního roku musí seznámit. Jedná se o učitele, žáky a zákonné zástupce žáků.

Bezprostřední ohrožení života

- Poskytnout první pomoc.
- Zavolat záchrannou službu.
- Informovat zákonného zástupce.
- Informovat vedení školy.

Užívání tabákových výrobků ve škole

- Zabránit v užívání odebráním výrobku.
- Informovat vedení školy.
- Sepsat záznam o nález.
- Zjistit, kde žák k tabákovým výrobkům přišel.
- Oznámit skutečnost zákonnému zástupci.
- Postihnout dle školního řádu.

- V případě závažnosti informuje škola orgán sociálně právní ochrany dítěte.

Krizový plán školy

- V případě opakování rizikového chování bude doporučeno spolupracovat se školním pedagogickým pracovištěm a zvolí se vhodný postup nápravy.

Alkohol

- V případě ohrožení zdraví poskytnou první pomoc a přivolat záchrannou službu.

- Zabránit další konzumaci alkoholu zajištěním zdroje.

- Sepsat záznam o nález.

- Pokusit se zjistit, kde žák k alkoholu přišel.

- Okamžité kontaktování zákonného zástupce, který si žáka odvede domů.

- Dle závažnosti je možno informovat sociálně právní odbor ochrany dítěte.

- V případě opakování rizikového chování bude doporučeno spolupracovat se školním pedagogickým pracovištěm a zvolí se vhodný postup nápravy.

Návykové látky

Zákonem je zakázána výroba, distribuce, přechovávání a propagace návykové látky. V místě školy je též zakázáno nabádání k užívání a samotné užívání návykové látky. Postup je stejný v případě nález návykové látky, zjištění konzumace žákem nebo distribuce.

- V případě ohrožení života poskytnout první pomoc a zavolat záchrannou službu.

- Zajistit nález a zabránit další konzumaci či šíření.

- Sepsat záznam a identifikovat zdroj látky.

- Informovat vedení školy.

- Informovat školní poradenské pracoviště, které se bude podílet na dalším řešení.

- Informovat zákonné zástupce.

- Informovat orgán sociálně právní ochrany dítěte a Policii ČR.

- V případě prokázání užívání návykové látky doporučit zákonným zástupcům dítěte pomoc odborníků.

- Školní metodik prevence bude další vývoj žáka sledovat.

Krádeže

- Zjistit příčiny krádeže.
- Sepsat záznam o události.
- Informovat vedení školy.
- Informovat zákonné zástupce zúčastněných žáků.
- Dle závažnosti události informovat Policii ČR.
- Výchovné opatření dle školního řádu.

Podvod

Často se jedná o falšování podpisu zákonných zástupců v žákovské knížce (omluvný list), zde lze situaci klasifikovat jako záškoláctví, nebo se jedná o vědomé přepisování známek.

- Prokázat podvod a zjistit důvody.
- Vytvořit písemný záznam o celé situaci.
- Informovat vedení školy a zákonné zástupce žáka.
- Třídní učitel bude provádět nějaký čas namátkové kontroly žákovských knížek.

Záškoláctví

Omluvenky žáka musí být doloženy do tří kalendářních dní. Není-li tomu tak, může škola absenci klasifikovat jako neomluvenou.

- Třídní učitel informuje pedagogickou radu a školní pedagogické pracoviště o zvýšeném počtu absencí, které jsou neomluvené.
- Třídní učitel informuje zákonné zástupce a požaduje vysvětlení.
- U některých žáků s větším výskytem absencí lze vyžadovat omluvenky od lékaře.
- Do deseti neomluvených hodin se absence řeší se zákonným zástupce žáka. O celé události se provede zápis a situace je nadále sledována.
- Nad deset neomluvených se svolává výchovná komise, kam je pozván zástupce z orgánu sociálně právní ochrany a pracovníci školního poradenského pracoviště.

Zákonný zástupce je pozván do školy doporučeným dopisem. O celé události se provede záznam a situace se dále sleduje.

- V případě vyšší absence a jejímu rychlému nárůstu je informován školský úřad příslušné obce.
- Postih žáka se řídí školním řádem.

Šikana

- Postup při šikaně se řídí Programem školy proti šikanování a Metodickým pokynem ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MŠMT-21149/2016) a metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j.: 21291/2010-28).

- Postih při prokázání šikanování se řídí školním řádem.

Rasismus

- Zjistit, jestli se jedná jen o rasistické narážky či je problematika spojena s násilím.

- Razantně zaujmout stanovisko proti těmto projevům.

- Zabránit dalšímu šíření intolerance mezi žáky.

- Informovat vedení školy a zákonné zástupce aktérů.

- Výchovné opatření dle školního řádu.

- V případě závažných problémů informovat Policii ČR.

- S žáky nadále pracovat, pozvat odborníky na dané téma.